

УДК 343.344

Олександр Олександрович Авдєєв

Кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, Харків, Україна

Олексій Валерійович Салманов

Викладач кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, Харків, Україна

КОНТРОЛЬ ЗА НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ ЗБРОЇ, ЯК НЕОБХІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ АНТИТЕРОРЕСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Майбутнє незалежної, демократичної та правової держави в значній мірі обумовлене громадським порядком та безпекою, суб'єктом реалізації яких є держава, діяльність якої, перш за все, повинна бути спрямована на забезпечення умов, необхідних для нормального розвитку особистості, інтересів, потреб, тощо, з одного боку, та до нормативних вимог у галузі забезпечення прав людини – з іншого. Від якості контролю держави залежить не тільки динаміка соціально-економічного розвитку країни, життєвий рівень населення, стан правопорядку і моральності, але й місце України у світовій спільноті.

На теперішній час, через тривалість Антитерористичної операції(далі АТО) існує потреба в глибокому аналізі всіх закономірностей незаконного обігу зброї, розробці більш жорстких заходів боротьби із цим явищем, зокрема стосовно контролю за її нелегальним обігом через призму контрабанди.

Питання, пов'язані з незаконним придбанням, носінням і зберіганням зброї, її застосуванням, є предметом дискусій як практиків, так і науковців, що зумовлено характером і ступенем суспільної небезпеки злочинів, пов'язаних із розкраданням і незаконним обігом вогнепальної зброї.

Незаконне зберігання зброї, боєприпасів, вибухівки, торгівля незаконною зброєю, запобігання та протидія злочинності із застосуванням вогнепальної зброї визнаються проблемою світового масштабу. На нашу думку, саме ефективний контроль за незаконним обігом зброї й боєприпасів для припинення незаконних поставок є одним із нагальних пріоритетів для більшості регіонів і глобальною проблемою всіх членів міжнародної спільноти, а під час АТО це питання потребує рішучих дій, щодо його вирішення.

На нашу думку, значна кількість нелегалізованої зброї в населення є наслідком воєнного конфлікту, звідки зброя майже безконтрольно потрапляє в мирні міста України. Своєю чергою, цьому сприяє корупція на пунктах пропуску на лінії розмежування в зоні конфлікту в Донецькій і Луганській областях, про що неодноразово повідомляють ЗМІ.

Крім того, велика кількість вимушених переселенців із тимчасово окупованих територій і зони проведення АТО, демобілізованих осіб, поширення бідності серед внутрішньо переміщених осіб, проблеми безробіття та інші чинники сприяють поширенню незаконної зброї на всій території нашої держави. Уважаємо, що це є реальною й серйозною загрозою для суспільства. Варто зауважити, що особи демобілізовані не проходять контроль, та не мають достатнього рівня соціалізації, через загострення проблем зайнятості жителів відбувається диференціація за рівнем доходів, якості життя, та як наслідок – прояв незаконного продажу зброї.

Сьогодні зброя – це джерело отримання значних незаконних доходів, легкий спосіб збагачення, можливість покращання свого рівня життя.

Зазначимо, що з метою припинення неконтрольованого розповсюдження та зберігання вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових речовин і спеціальних засобів і стабілізації обстановки щодо незаконного обігу зброї, боєприпасів та вибухівки проводяться заходи щодо добровільної їх здачі.

Завдання таких заходів – виявлення й вилучення з незаконного обігу вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв,

розкриття злочинів, скоєних із використанням зброї, припинення діяльності організованих груп і злочинних організацій.

На жаль, сьогодні інформація про контрабанду нелегальної зброї є звичною в поліцейських зведеннях. Майже кожного дня в різних регіонах країни правоохоронні органи і спецслужби звітують про затримання перевізників зброї, перекриття каналів постачання і продажу зброї та боєприпасів, вивезених із району проведення антитерористичної операції, виявлення схованок зброї й боєприпасів, їх вилучення, викриття складів із озброєнням. Отже, з огляду на сучасний стан злочинності протидія незаконному розповсюдженню та обігу зброї на територіях які є прикордонними до місць проведення АТО є невідкладною й досить актуальною.

Як правило, з огляду на події, що відбуваються на сході країни, під час учинення злочинів використання незареєстрованої вогнепальної зброї.

Здебільшого при вчиненні злочинів, злочинці використовують мисливську та бойову зброю, нечасто службову зброю, спортивну зброю застосовують у разі вчинення розбоїв та хуліганств. Як нами вже зазначалося, мотиви вчинення злочинів із застосуванням вогнепальної зброї криються в задоволенні матеріальних потреб, прагненні до задоволення потреби в насильстві, а також самоствердженні та самореалізації.

Підводячи підсумок можемо стверджувати що запобігання розкраданню зброї, боєприпасів і вибухових речовин є передумовою зниження загальної кількості злочинів, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї не лише в прикордонній місцевості, а й загалом на території нашої країни. Для запобігання таким розкраданням співробітникам органів внутрішніх справ варто концентрувати свої зусилля на отриманні оперативно-розшукової інформації про кримінальні структури та окремих осіб, які займаються незаконним обігом зброї, а також її незаконним перевезенням з зони АТО.